

MESELLER Üzerine Bir İnceleme

- Kral Süleyman'ın özdeyişlerinin mesajı -

40-) Para ve Zenginlik – Kelam Çalışması / Vaaz

- 3:13 Bereketlenmiştir bilgeliğe erişen
Ve anlayışı ele geçiren adam.
3:14 Onu kazanmak gümüş kazanmaktan daha iyi
Ve saf altından daha faydalıdır.
3:15 O daha değerlidir mücevherlerden
Ve hiçbir şeyi onunla kıyaslamayı arzulama.
3:16 Uzun ömür onun sağ elindedir,
Sol elinde zenginlik ve onur vardır.
3:17 Onun yolları hoşnutluğun yoludur
Ve bütün patikaları esenliktir.
3:18 Ona sarılanlar için yaşam ağacıdır
Ve mutludur onu sınıksız tutunanlar.

Günümüz dünyasında olduğu kadar antik çağda da para ve mülk önemliydi. Zenginler genelde her devirde toplumda ayrıcalıklı kimseler olmaya devam etmişlerdir. Ancak Meseller'de bilgeliğin ve anlayışın altın, gümüş ve mücevherlerden daha değerli olduğunu okuyoruz. Fakat dünyanın çoğunluğu için maddiyat yaşamdaki en merkez ve ağırlıklı bir yer tutmaktayken Meseller bu bakış açısını tersine çevirmektedir.

3:13 ayeti aramamız gereken bereketin bilgeliğin ve anlayışta olduğuna dikkat çekmektedir (8:32, 34). Bu yüzden bilgeliğin diğer şeylerden daha iyi ve daha üstün olduğunu açıklamaktadır (3:14-18; 16:16, Eyüp 28:15, 18):

- 8:10 Ve gümüşü değil, benim eğitimimi alın
Ve saf altından daha fazla bilgiyi seçin.
8:11 Çünkü bilgeliğin mücevherden daha değerlidir,
Ve arzu edilebilir şeylerin hepsi onunla kıyaslanamaz.
8:18 Zenginlik ve onur benimledir
Kalıcı servet ve doğruluk da.
8:19 Meyvem altından, saf altından bile
Ve ürünüm seçme gümüşten daha iyidir.

3:16 ayeti öncelikle bilgeliğin kendisinin zenginlik olduğunu hatırlatıyor. Çünkü doğrudan maddiyata odaklanmak yerine bilgeliğin onur ve zenginliğin elele olduğunu hatırlatıyor.

3:17 ayetinde hoşnutluk ve esenlik yaşamına dikkat çekilmektedir. Tanrı'nın hoşnutluğu olan bilgeliğin yaşamı (16:7) aynı zamanda esenlik, onur ve zenginlik yaşamıdır (8:18, Mezmur 119:165, Matta 11:29):

3:2 Yaşam yıllarını ve günlerini uzatsın
Ve sana esenlik çoğaltsın diye.
22:4 Alçakgönüllülük ve RAB korkusunun ödülü:
Zenginlik, onur ve yaşam.

Böylece Meseller bize tek başına zenginliktense bilgeliğin kişi için tam bir doygunluk ve tamamlanma olduğunu gösteriyor. Böylece ayetler kısa şunu söylemektedir:

bilgelik zenginlikten iyidir
bilgelik ve anlayış zenginlikten iyidir
uzun ömür ve onur mücevherden değerlidir
hoşnutluk yolunda ve esenlik patikasında olmak
altın ve gümüşten daha değerlidir
gerçek mutluluk ve gerçek yaşam bilgeliktedir.

Bu durumda zenginlik konusuna bakarken “düşmanlarla barışıklık” içinde olmanın kendisinin bile bir hazine olduğunu hatırlamamız gerekir:

16:7 Bir adamın yolları RAB’bi hoşnut ettiğinde
O düşmanlarını bile onunla barıştırır.

Ve 3:18 ayeti bilgeliğin aranması gereken bir zenginlik olduğuna dikkat çeker. Çünkü bilgeliği tutmak yaşam mutluluk hazinesidir:

11:30 Doğrunun meyvesi yaşam ağacıdır...

Bu yaşamda zenginlik, mal varlığı ve para çoğunluğun aradığı birşeyken Meseller’de bilgeliğin bu yaşamda ilk sırayı alması teşvik edilir. Çünkü bütün hayatı maddiyat merkez alarak yönlendirmeye çalışmak hayatı boşa harcamak olacaktır:

23:4 Servet edinmek için kendini bitkin düşürme,
Bunu düşünceden çıkar.
5 Gözlerini ona diktiğinde o gitmiştir.
Servet kesinlikle kanatlanır,
Göklere uçan bir kartal gibi.
20:21 Başlangıçta çabucak ele geçen bir miras:
Sonunda bereketli olmayacak.

Çünkü para kötü kimselerin elinde tehlikeli bir silaha dönüşebilir; ya da aptalık yüzünden servet kaybedilebilir. Diğer yandan bilgelik kişiye madiyatı nasıl doğru yoldan elde edeceğini ve nasıl bunu doğru bir şekilde kullanacağını gösterir.

11:28 Zenginliğe güvenen düşecek
Fakat doğrular yaprak gibi gelişecek.

Bu ayet zenginliğin geçiçi olması yanında bir başka tehlikesine dikkat çekmektedir. Zenginlik bir çok kimse için güçlü bir ayartıdır. Bu ayetin gösterdiği şey ise zenginliğin insanın aklını ve yüreğini nasıl boş bir güven ile aldattığıdır. Bu yüzden para ve maddiyat konusuna bakarken bilgelikle bakmalıyız. Çünkü ayet bize düşündüğümüz ya da arzuladığımız zenginliğin verdiği güvenin düşüş getirdiğini göstermektedir (Markos 10:25). Böylece zenginlik Tanrı'ya olması gereken güveni yok ediyorsa bir put oluyor ve dolayısı ile kişiye bir yargı –düşüş- getirmektedir:

I.Timoteyus 6: ¹⁰Çünkü tüm kötülük köklerinden biri de para sevgisidir. Kimileri buna imrenip imandan saptı ve pek çok üzüntüyle **kendilerini** yürekler acısı duruma **düşürdü.**

¹⁷Şimdiki çağda varlıklı olanlara buyruğun şu olsun: Kimseye yüksekten bakmasınlar, güvenilmez zenginliklere bel bağlamasınlar. Gönenç bulmamız için her şeyi bize bollukla sağlayan Tanrı'ya umut bağlasınlar.

Öyleyse para ve maddiyat konusuna girmeden önce kişiler kendilerinde olan için öncelikle şükredebilen bir yüreğe sahip olmalıdır. Az olmasına karşın bereketli olanı yumuşaklık ruhu içinde kabul edebilmeyi seçebilmeliyiz.

16:8 Doğrulukla *edinilen* birazcık şey daha iyidir
Haksızlıkla büyük gelirdense.
Mezmun 37:16 Doğrunun azıcık varlığı,
Pek çok kötünün servetinden iyidir.

Zenginlik içinde olduğu halde yüreğinde Tanrı'ya değil de geçici olan şeyler üzerine bağlı bir güven içinde olan kimseler “az olduğu halde bereketli olan” şeyleri tadamayacaktır:

I.Timoteyus 6: ⁶Kuşkusuz, tanrısayarlık çok büyük kazançtır, ama eldekiyle yetinme ruhuyla atbaşı beraber giderse.
15:16 RAB korkusuyla az olan daha iyidir
Büyük hazine ile ve karmaşıklık içinde olmaktansa.
15:17 Sevgi olan yerde bir kase sebze daha iyidir
Nefret olan yerdeki bir besili danadansa (17:1).

Az ile şükrederek Rab'bin bereketini arayan kimseler ile servetin aldaticılığına kanmış kişilerin arasındaki zıtlığa bakın:

11:16 Kibar bir kadın onur kazanır
Ve zorba adamlar servet kazanır.

Böylece Vaiz 7:1 ayeti “İyi ad hoş kokulu yağdan... iyidir” derken onur ve dürüstlikle kazanılmış ünün, pak yaşamın ne kadar değerli olduğuna dikkat çekilmektedir. İnsanlar maddi ihtiyaçları olan varlıklardır. İhtiyaçları inkar etmiyoruz ya da fakirliği yüceltmiyoruz. Yaşam boyu pekçok konuda olduğu üzere maddi ihtiyaçlarımızı da Göklerdeki Babamız'dan dilemeye devam edeceğiz. Ancak maddiyata her zaman

bilgeliğin daha üstün olduğu (20:15), pak yaşamın zenginlikten, iyilik yapmanın mücevherlerden daha değerli olduğu açısından bakacağız (22:1).

11:4 Gazap günü servet fayda etmez
Fakat doğruluk ölümden kurtarır.

Bu ayetin mesajı ile Mezmur 49'un mesajının nasıl örtüştüğüne dikkat edin. Mezmur 49 bütün insanların ölümünden bahsediyor; ölüm zengin fakir ayrımı yapmıyor. Bütün gösterişine karşın insanın ölümü kaçılmaz bir gerçek olarak bu Mezmur'da karşımıza çıkıyor. Ancak ayetler "*servetlerine güvenen insanların ölümü*" ile "*ölüler diyarının pençesinden kurtulacak*" insanlar arasındaki zıtlığa dikkat çekmektedir (11:28; 18:11).

Böylece pek çok konuda olduğu gibi zenginlik ve servet konusuna bakarken de bir gün öleceğimizi düşünerek, doğru bir yürek tutumu ile yaşamak ve buna uygun bir tavır içinde olmak Meseller'deki diğer bir esas olarak karşımıza çıkar.

Öyleyse önce Tanrı korkusunda (samimi iman) bir bilgelik ve anlayış dilemeliyiz. Çünkü maddiyatı yönetecek bilgeliğimiz ve imanımız yoksa maddiyatın bizi yönetmesi ve sonunda bizi harcaması kaçınılmaz olacaktır (Luka 12:16-21):

28:20 Güvenilir bir adam bereketlerle bolluğa erecek
Fakat zengin olmaya acele edense cezasız gitmeyecek.
28:22 Kötü gözlü bir adam servet için acele eder
Ve üzerine gelecek yoksulluğu bilmez.